

Excursie Diepholzermoor e.o.

Inleiding:

De laatste excursie van 2014 was deze keer voorbehouden aan het Diepholzermoor, nabij Osnabrück en wel op zaterdag 1 november. De excursie was vooral gericht op de spectaculaire kraanvogelaantallen in dit gebied.

Spectaculaire aantallen kraanvogels in dit gebied foto Wim Wijering

Jaarlijks maken hier namelijk tienduizenden kraanvogels gebruik van de rust-, slaap- en foerageerplekken. De afgelopen vijf jaar hebben veel deelnemers uit onze gelederen volop van deze indrukwekkende soort mogen genieten.

Er kwamen op de excursiedag 17 deelnemers opdagen. De stemming zat er van meet af aan goed in. Met 5 auto's vertrokken we tegen zevenen vanaf onze vaste vertreklocatie te Weerselo. Volgens de weerberichten beloofde het een zonnige dag te worden. Dat is op voorhand een prettige bijkomstigheid om kraanvogels te bekijken en te fotograferen. De aanvangstemperatuur bedroeg 10 ° C en liep gaandeweg op tot maar liefst 18 ° C. En dat voor de maand november!

De heenweg naar onze eerste stop in Vechta an der Dadau (tijdsduur circa 1 uur en 40 minuten) verliep geenszins vervelend. Er was sprake van een mooie zonsopkomst en onderweg zagen we enorme groepen houtduiven in de lucht. Er kwam eenvoudigweg geen einde aan. Het moeten er zeker tienduizenden zijn geweest. Ook zagen we behoorlijke aantallen spreuwen overtrekken. De

aantallen hiervan kwamen in de verste verte niet in de buurt van de houtduiven. Een opmerkelijke bijrijder zag eveneens een zwarte specht "overkomen". In de buurt van Bramsche werd ook de eerste vlucht (kol) ganzen waargenomen. Natuurlijk werd er onderweg lekker bij gekletst. Daar zijn dagexcursies bij uitstek geschikt voor. Voordat we alle wetenswaardigheden de revue hadden laten passeren, waren we dan ook reeds over.

In de buurt van "das Grosze Moor" kwamen de thermoskannen en de broodjes tevoorschijn en werd er al vogelend "gefrühstückt". Bij het zien van de eerste buizerd maakte één van de nieuwe deelnemers de opmerking dat deze kennelijk op zoek was naar een "manke kraanvogel". Ook een amazone te paard werd begroet met de woorden: "Guten Tag, Frau Schockemöhle". De toon was daarmee meteen gezet.

We hadden op dat moment reeds de eerste kleine groepjes kraanvogels in het vizier gekregen, die zich met telescopen, verrekijkers en wat dies meer zij mooi lieten bekijken. Bij het zien en horen van deze eerste statige vogels - met hun imposante "kroekroe" geluiden - is het altijd weer kicken geblazen. Zeer zeker voor de nieuwelingen.

Eerste kleine groepjes kraanvogels foto Wim Wijering

We noteerden ~ en passant ~ meteen ook soorten als: grote bonte specht, goudvink, staartmees, fazant, vink, merel, spreeuw, roodborst en geelgors.

De chauffeurs kregen de boodschap mee om de lampen van de auto uit te doen en voor iedereen gold zoveel mogelijk in de auto te blijven zitten om verstoring van de - toch altijd - schuwe kraanvogels te voorkomen.

De voorste auto, met enkele fotografen aan boord, mocht een stukje vooruit rijden. Al snel konden met goed licht mooie opnames worden gemaakt van overvliegende kraanvogels. Wachtend op de eerstvolgende groepjes zagen zij plots op een landweggetje in een flits een (roof)diertje het struweel inschieten. Was het een eekhoorn of misschien een hermelijn? Een tijdlang gebeurde er niets, maar plots kwam er warempel toch een hermelijn uit het groen tevoorschijn. Normaliter is een hermelijn onmiddellijk te herkennen aan de onmiskenbare zwarte staartpunt, maar die is op de foto helaas niet te zien.

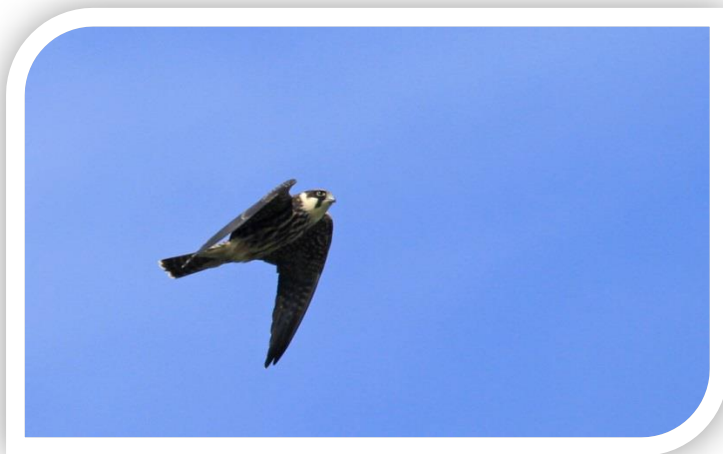
Dit soort beestjes krijg je niet zo vaak overdag te zien; laat staan dat je 'm voor de lens krijgt. Het diertje was jammer genoeg net iets te ver weg voor goede

shots, maar was de fotografen toch enigszins ter wille door even te poseren. Jammer genoeg zijn dit soort momenten vaak slechts van zeer korte duur. Een blik op het display van één der camera's wees kort daarna uit dat deze nog stond afgestemd op vliegbeelden; kortom alle hermelijnfoto's waren te sterk overbelicht en konden meteen de prullenbak in. Balen dus. Gelukkig zijn er gelijktijdig meer opnames gemaakt, zodat we dit verslag toch nog kunnen verlevendigen met een afbeelding van dit oh zo interessante roofdiertje.

Een poserende hermelijn foto Wim Wijering

Verder ging het – langzaam rijdend - over de Mitteldamm. De plaatselijke agrariërs waren duidelijk minder blij met al die kijklustige “kraanvogelaars”, want dat is intussen al weken gaande. Wij waren bovendien niet de enige ecotoeristen op de smalle landweggetjes. De brede landbouwvoertuigen konden dan ook maar moeilijk passeren. Dat alles mocht de pret evenwel niet drukken. Aan weerszijden van de weg, op zowel akker- als grasland, hielden zich namelijk grote groepen kraanvogels op. En daar blijf je eenvoudigweg langdurig naar staan kijken en luisteren. Geteld hebben we ze niet, maar pakweg 2 tot 3000 waren het er zeker.

Een prachtige late boomvalk foto Wim Wijering

Natuurlijk werd er niet alleen op kraanvogels gelet. Zo zat er een grote groep kieviten op een akker met daartussen meerdere goudplevieren, veel spreeuwen en enkele grote lijsters. Op een ander bouwland vloog een groep van zeker 80 veldleeuwen op en was er een jagend mannetje blauwe kiekendief actief. Ook een prachtige (late) boomvalk liet zich goed bekijken.

Omdat er zoveel te zien viel en er kennelijk niet goed werd opgelet, raakten we zo maar op enig moment één der auto's kwijt; nota bene onze voorganger met de voorgeprogrammeerde route aan boord.

Je denkt al snel; ach, die komen zo weer opdagen. Maar dat viel toch een beetje tegen, want pas veertig minuten later en na meerdere telefoontjes konden we ons eindelijk hergroeperen. En leuk dat zij het hebben gehad! Een klapekster en een rode wouw opgespoord en helemaal in de ban van de cultuurhistorische bezichtiging van een enorme hoeveelheid turf.....

Enorme hoeveelheid turf foto Marcel Grunder

Drieluik grote parasolzwam foto Marcel Grunder

Met een paddenstoelliefhebber aan boord mocht een drieluik van de grote parasolzwam natuurlijk ook niet ontbreken.

Onderwijl hebben de overige 13 deelnemers zich overigens niet verveeld. Aan het snel groeiende lijstje konden onder meer worden toegevoegd: havik, sperwer (5 x), grote zilverreiger (7 x), glanskop, boomkruiper, blauwe reiger en een 3-tal reeën.

De voorspelling dat we op deze dag in het open veld zeker tientallen reeën zouden zien, kwam niet helemaal uit. De teller bleef deze keer steken op 9. Daarentegen kwam de voorspelling van het zien van veel grote zilverreigers wel uit. Na alle streepjes te hebben opgeteld, kwamen we op een aantal van maar liefst 50! Je kunt merken dat deze soort al jaren bezig is met een enorme opmars in (noord)westelijke richting.

De rit naar Olgahafen aan de Dümmersee hadden we ons eigenlijk kunnen besparen. Het was er dusdanig druk met dagjesmensen in verband met het mooie weer dat we amper vogels te zien kregen. Wat meerkoeten, enkele kok- en zilvermeeuwen, twee knobbelzwanen, een dodaars, een groepje kramsvogels, een witte kwikstaart op het dak bij het visrestaurant, een luid zingende winterkoning en grote groepen overtrekkende kolganzen. Dat was het wel zo'n beetje. En: niet te vergeten de huismussen en een vrijwel handtamme vink. De laatste liet zich zelfs gewillig portretteren.

Vink liet zich gewillig fotograferen foto Wim Wijering

Ook de rit naar het Ochsenmoor was niet bepaald spectaculair te noemen. Onderweg er naartoe liet zich overigens wel mooi een vliegende rode wouw bekijken. Dat gold althans op dat moment alleen voor de inzittenden van de achterste vier auto's. De voorste auto met Johan achter het stuur "kachelde" gewoon door. Een poosje later en een heel eind verder troffen we het vierkoppige gezelschap alsnog op één van de zijweggetjes. Toen we Johan vroegen of hij de rode wouw nog voorbij had zien komen, was het doodleuke antwoord: "We wisten dat hij hier langs zou komen. Daarom zijn we maar verder gereden en hier gestopt!?!". Hoezo arrogant In totaal werden op deze dag overigens 3 rode wouwen gespot.

Gezamenlijk zagen we in en nabij het Ochsenmoor nog een torenvalk, diverse buizerds, veel grote "zilvers" en meerdere grote groepen kolganzen, met daartussen kleinere aantallen grauwe ganzen en toendrarietganzen. Ook rietgors, graspieper en putter ontbraken niet op ons lijstje. Dit alles nog voordat we een volgende stop maakten bij het Naturschutzstation te Haßlinge. Daar werd de deelnemers de gelegenheid geboden om de 20 minuten durende natuurfilm over het "Naturpark Dümmer" te bekijken.

Aansluitend werd de reis voortgezet naar de nabijgelegen Dümmersee, waar we al van ver de fluittonen van smienten vernamen. Op de dijk werden de telescopen op het immense meer gericht om tussen het grote aantal wilde

eenden en aalscholvers nog enkele leuke watervogelsoorten te ontdekken. Dat leverde 2 brilduikers (beide mannetjes) en een 5 tal Grote zaagbekken (4 mannetjes en 1 wijfje) op. Verder zaten hier enkele knobbelzwanen, 10-tallen futen, alsmede wat kuif-, tafel-, slob- en krakeenden. Geruime tijd werd tevergeefs de omgeving afgespeurd naar eventuele zeearenden. Uiteindelijk wist onze voorzitter er niet één, maar zelfs twee, gezeten in een boom, op te sporen.

*Baardmannetjes, gezien vanaf het observatiepunt
foto Wim Wijering*

Johan verdiende wat minder bonuspunten door een geelpootmeeuw te traceren. Kleine mantelmeeuw, zilver-, kok- en stormmeeuw waren hier overigens ook present. Vermeldenswaard waren hier voorts grote aantallen (overvliegende) kolganzen. Ook konden wat kleinere vogels als sijsjes, putters en een familie-groepje staartmezen worden bijgeschreven. Tot slot werden vanaf het observatiepunt nog wat baardmannetjes gehoord en gezien.

Het slotakkoord voor die dag was als te doen gebruikelijk gepland nabij Diepholtz in het Rehdener Geestmoor. Wijd en zijd is bekend dat daar veel kraanvogels overnachten. Het aanvliegen naar deze slaappleatsen, waar ook een grote uitkijktoren is gebouwd, wordt door veel mensen bekeken. Ze komen er zelfs met bussen vol naartoe. Als je een goede plek op dit uitkijkpunt wilt hebben mag je er wel twee uur van tevoren gaan staan.

We kozen een rustig plekje uit foto Marcel Grunder

Wij kozen - om alle druktes te vermijden - een plekje zuidoostelijk uit. Ongeveer evenwijdig aan de Moordamm, ver weg van alle geroezemoes en een groot aantal stopverboden. Nochtans arriveerden er steeds meer mensen en kwamen we zelfs collega vogelaars uit Ootmarsum tegen. Het kan verkeren.

Hier hadden we een mooi zicht op de dingen, die stonden te gebeuren. Wel stonden we verbaasd van het feit dat zich bij aankomst (half vier) reeds honderden kraanvogels in het veen hadden verzameld. Deze zaten voor ons op zichtafstand, waarbij we niet eens een verrekijker nodig hadden. Deze grote groep ging echter op enig moment op de wieken en streek verderop neer.

De groepen, zeg liever slierten kraanvogels, die hierna volgden, vlogen vaak ver van ons af en streken veel verder neer dan op voorhand gedacht. We moesten het dan ook vooral hebben van de trompetterende geluiden van deze dieren. Van kilometers ver zijn ze namelijk al te horen. Nochtans kwam er ook menige groep pal over ons heen en hoorden we geregeld kolganzen over komen, die net als de kraanvogels een slaapplekje opzochten in het veen.

Van kilometers ver zijn ze te horen foto Wim Wijering

Niet veel later werd overigens ook nog de 2^e klapekster van de dag ontdekt. Terwijl de zon langzaam begon te zakken, kwamen er steeds meer kraanvogels bij, maar lang niet in de aantallen als we van eerdere excursies gewend zijn. Naar schatting kwamen er die dag pakweg 3 - 4000 kraanvogels op deze grote slaapplek af.

Dat waren er beduidend minder dan enkele jaren eerder. De fotografen vermaakten zich ondertussen met het maken van veel zonsondergangopnames. De windmolens op de achtergrond zorgden weliswaar voor een minder esthetische aanblik, maar nochtans zijn er best wel een aantal mooie opnames gemaakt, zoals uzelf kunt oordelen.

Tegen 17.00 uur hielden we het voor gezien en togen we met dat hele speciale gevoel, als je een mooie vogeldag hebt gehad, huiswaarts. Nochtans was het wederom een bijzonder voorrecht om de unieke ervaring van het aanvliegen naar en het neerstrijken van deze majestueuze vogels op de overnachtingplaats te mogen meemaken. Degenen, die voor het eerst bij ons waren, vonden het in ieder geval prachtig.

Ondergaande zon met windmolens foto Wim Wijering

Tekst: Wim Wijering